

Mennesket i historien

Mød den finske forfatter Kjell Westö, modtager af Nordisk Råds Litteraturpris 2015 i Helsingør til nOrd.

Tekst og foto: Bodil Strandgaard Schau

En efterårsaften fornemmer fortælleren en skikkelse i buskene neden for sin lejlighed. To uger senere bliver hans barndomsven Axel Rabell stukket ned på åben gade. Samtidig forsvinder et andet medlem af familien Rabell. Disse hændelser får ham omsider til at skrive fortællingen om vennerne, hvor også de mørke sider kommer med.

Den svovlgule himmel

Venskabet med Axel begynder en sommerferie på Ramslandet, hvor himlen i august er svovlgul. Fortælleren bor i sommerhus med sine forældre, mens Axel bor med sin mor og lillesøster Stella på Ramsvik Gård. Faren er angivelig en travl forretningsmand, der mest opholder sig i New York. Om efteråret kommer de i samme gymnasieklasse i Helsingfors.

Axel var allerede dengang i stand til at få alle til at gøre, som han ville, uden at befale. Han lod andre om at bruge fysisk magt og var gruppens udtalte leder. I teenager-årene forelsker fortælleren sig i Axels lillesøster Stella, men søger under deres kriser til Linda Vogt. Mønsteret af svigt, brud og forsoning fortsætter livet gennem og overtages af de efterhånden voksne børn.

Hukommelsen er den største eventyrfortæller

Da vennerne kommer med en afvigende version af en pinlig episode tidligere i venskabet, får det fortælleren til at tvivle på pålideligheden af sin egen hukommelse. Westö peger dermed både på objektivitetens uvished og diskussionen om grænsen mellem fiktion og biografi.

Krimi, historisk roman, samfundskritik, generationsroman

Ligesom Westös forrige Helsingfors-roman *”Luftspejling 38”*, der indbragte ham Nordisk Råds Litteraturpris 2015, er det en mystisk hændelse ved bogens begyndelse, der sætter fortællingen i gang, og læseren må vente på løsningen til slut. Hvor *”Luftspejling 38”* spænder buen fra den Finske Borgerkrig 1918 til 2. Verdenskrig, tegner *”Den svovlgule himmel”* et tidsbillede af generationen fra 1960’erne op til flygtningekrisen i 2015. Westö indfanger samtidig mesterligt menneskelige relationer og individets reaktion på historiens og samfundets omskiftelser. Der rejses store spørgsmål, men alt i et letflydende sprog.

Kjell Westö: *”Den svovlgule himmel”*, oversat fra svens af Jesper Klint Kistorp, Batzer & Co. 2017, 526 sider.